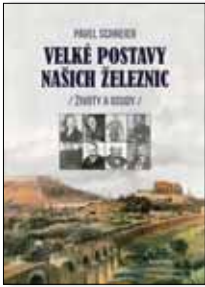

Jiří Horníček
Gustav Machatý. Touha dělat film
 Host 2011, 280 s.

Knihy o českých filmařích lze málokdy nazvat monografiemi. Z velké části jde spíše o životopisné publikace. Horníčekova monografie o pravděpodobně jediném českém prvorepublikovém filmaři, u něhož lze zpětně hovořit o autorském přístupu ke kinematografii, svému označení plně dostává. Horníček (zcela v souladu s podtitulem knihy Osobnost režiséra na pozadí dějin kinematografie) provedl obširný výzkum českých i zahraničních primárních pramenů. Nepodává jen chronologický přehled Machatého filmografie, jeho tvorbu zasazuje do poměrně širokých kontextů. Už z prologu je patrné, že jde o ambiciózní publikaci, která je přitom napsána jazykem srozumitelným i pro laika. Horníček načrtává dobový pohled na kinematografii, na její umělecký status i na způsoby distribuce uměleckých filmů. S ohledem na dobová specifika pak popisuje Machatého přístup k tvorbě, který je s nadsázkou shrnut v úvodní větě knihy, pocházející z úst samotného režiséra: „Považujte prosím mé filmy za obchodní kinematografické pokusnictví.“ Horníček posléze představuje jednotlivá Machatého díla a okolnosti jejich vzniku. V této souvislosti pak ukazuje proměny celé české kinematografie, dotýká se například úrovně naší kritiky, průkopnicků českého filmového podnikání, peripetií finančních či právních otázek filmu atd. Poučená a pečlivě zpracovaná kniha představuje Machatého coby českého průkopníka nové filmové řeči, umělce, jenž byl „tělem i duší upán dáblu, který páchnul celulózou“.

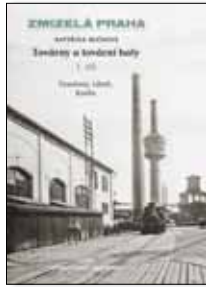
Tomáš Stejskal

Pavel Schreier
Velké postavy našich železnic
 Mladá fronta 2012, 152 s.

Útlá publikace je souborem sedmi medailonů mužů, kteří se podepsali na tváři našich železnic v době jejich počátků, růstu a dominance. Portréty průmyslníků, stavitelů a podobných osob sklouzávají často k hagiografiím – typickým případem je Tomáš Baťa. Tomu se Schreier snaží vyhnout. Svě hrdiny nedává za příklad dnešku a nezakrývá ani takové rysy, jakým byla třeba namyšlenost stavitele F. A. Gerstnera. Avšak zejména zařazení poslední postavy, prvorepublikového ministra železnic Rudolfa Bechyně, vzbuzuje otázky, nakolik se historik řídil dle svých sympatií. Na takto malém prostoru – po odečtení obrazového doprovodu zůstává okolo čtrnácti stránek na kapitulu – je těžké zhodnocovat význam osobností, má-li být čtenáři zároveň poskytnut přehled životních osudů a dat. Nedostává se tak na rozpracování pozoruhodných momentů, jakým bylo například angažmá Jana Pernera coby podřízeného F. A. Gerstnera roku 1837 na stavbě Carskoselelské železnice, první v Rusku. Čtenář by se rád dověděl více, ostatně kniha si vytkla za cíl „inspirovat“ k hlubšímu zájmu o věc a přivádět k detailnějším pramenům. K těm by ovšem zkrátila cestu zejména bibliografie, která chybí. S předešlými Schreierovými tituly pojí tedy knihu jistá povšečnost: člověk se začte do poutavé látky, ale obraz je vzápětí vystřídán – letem světem – jako ve vlaku. Třeba se od autora dočkáme i knihy méně expresního charakteru.

Michal Špína

Kateřina Bečková
Zmizelá Praha. Továrny a tovární haly, 1. díl
 Paseka 2011, 175 s.

Vysočany, Libeň, Karlín. Točny, vlečky, montážní haly. Strojírny, mlékárny, loděnice. Dávno zašla sláva. První díl nové řady edice Zmizelá Praha, která bude věnována budovám továren, obrací pozornost na další z prvků hlavního města, který odchází z paměti a obecného povědomí. Z pestré fotografické dokumentace jasně vyvstává směr hospodářských proměn nastalých za posledních více než sto let: uskutečnil se přerod éry továren do éry velkoskladů. Respekt dnes vzbuzuje informace, že výrobní nezávislost některých podniků bývala kdysi dovedena až do té míry, že třeba Kolbenka si všechny elektrické stroje pro vlastní potřebu vyráběla sama ve svém závodě. Ztracená průmyslová soběstačnost by však podle poslání knihy neměla být důvodem k bédování. Autorka vyzývá k tomu, abychom nelomili rukama nad zánikem jednotlivých objektů a vydáváním dávných průmyslových areálů napospas obratným developerům a místo toho se vydali na průzkum jejich pozůstatků. Takové vnímání pak může oscilovat mezi estetikou a sentimentem. Je možné pokochat se elegancí funkcionalistického areálu výroby plynu a aerodynamickými střešními oblouky závodů Aero nebo „pozdě a marně, ale přece“ uvažovat nad hodnotou zaniklých objektů, ochočených roztomilými, domácými názvy: Kolbenka, Pragovka, Lokomotivka.

Joanna Derdowska

Anuše Kejřová
Malá úspěšná kuchařka
 Motto 2012, 346 s.

V dnešní době se pustit do vaření není jenom tak. Zajisté jsou lidé, kteří si zvládnou ohřát vodu na čaj a otevřít plechovku s olejkami – a právě pro ně je určena Malá úspěšná kuchařka Anušky Kejřové s plejádou receptů teplé i studené kuchyně! Ovšemže se někdy stává, že ohřát vodu není na čem a otevřít plechovku není čím, ale taková situace už patří do sféry životního minimalismu, kterým se gastronomka Kejřová nezabývá. Proč taky? Máte si umět poradit! Pozoruhodný je již úvod této knihy, psané 1905, kde se autorka zabývá etikou vedení domácnosti a praktickými radami. Krom šetrného zacházení s potravinami získáte rady ohledně údržby kuchyně, obsluhy kamen, kuchyňské hygieny a způsobů zacházení s potravinami. Ve věci kuchyňských receptů Anušky Kejřové lze říci: jsou inspirativní a dýše z nich rozkošná intimita babiččiných a praprababiččiných kuchyní s jejich vůněmi a hladolety. Taková kuchyně má něco do sebe. Ač diletant, recept na zadělávané dršťky jste povinen ocenit. Pokud máte umělecké sklony a chystáte se na vandru, zavděk vezměte inspiracími při cestě vstříc čerstvému obzoru – a rádi se potom vrátíte do přívětivé sekce, kde se všechno děje! Pečenou štiku otřete peroutkou a tvarohový koláč před vychladnutím přikryjte bělostnými ubrousky. Zájemcové naleznou i recepty na chutné likéry.

Vít Kremlíčka

Odjinud

V březnovém čísle časopisu pro alternativní kulturu Volá Londýn!, distribuovaného po hospodách s undergroundovou tradicí, píše Vladislav Čapek v bloku věnovaném svým anabázím ke střešovické vile **Václava Havla** například o tom, jak ho sledovala BIS: „Jindy jsem v šestém pražském obvodu narazil na nákladní plošinu, na níž stál policajt nahlížející do autobusů přijíždějících od nádraží Praha-Bubeneč. Když jsem na něj zvolal, aby to nedělal, začal na mě pokřikovat: ‚Feťáku, feťáku!‘ Ještě jindy jsem si všiml nápadného množství policistů v tramvajích. Dvojice zaujímaly pozice vždy v zadním voze zcela vzadu. Předtím stáli na zastávce a prohlíželi si spoje. Policie také jezdila krokem a prohlížela si skoro všechny chodce. Cíl byl jediný: totální monitoring občanské společnosti. Aby náhodou něco ‚nebouchlo‘. Po jednom vydání Volá Londýn!, které získali zpravodajové, vyrazila do ulic desítky antonů. Pozoroval jsem je z Palackého náměstí, jak jedou po nábřeží.“

V Hostu č. 3/2012 rozmlouvá Magdaléna Platcová se spisovatelkou a bývalou členkou slavného literárního časopisu Partisan Review **Edith Kurzweilovou**. Řeč je o její rodině, o válce, ale především o roli kulturního periodika v moderní společnosti. Zdá se, že nic nového pod sluncem: „Podívejte, Amerika má tři sta milionů obyvatel a intelektuálové byli vždycky velmi malou skupinou. V nejlepších dobách to bylo asi dvanáct tisíc výtisků. Často se nás ptali: ‚Kdo jsou vaši čtenáři? Udělali jste nějaký průzkum?‘ Ale jak můžete udělat hodnotný výzkum s tak malým množstvím čtenářů?“

Tamtéž rozebírá britský publicista Kenan Malik okolnosti neúčasti **Salmana Rushdieho** na Džajpurském literárním festivalu. Esei, původně publikovaný na eurozine.com a přeložený Markem Sečkařem, se v závěru mění v obhajobu svobody slova: „V homogenním prostředí, kde všichni smýšlejí stejně, by urážení

bylo zcela bezdůvodné. Avšak v reálném světě, kde jsou společnosti pluralitní, je nevyhnutelné a také důležité, aby lidé uráželi citění druhých.“

Na webu Revolver Revue v rubrice Bublinek 15. března analyzuje Adam Drda „kauzu“ **Romana Týce**. Dokládá ji citacemi z umělova dopisu soudkyni případu a promýšlí její uměleckou i společenskou závažnost: „Jeden by čekal, že muž náležející ke skupině, která se věnuje umělecké akci ‚na hraně zákona‘, bude o něco připravenější, odváznější a vyrovnanější, zvlášť když se mu zatím houby stalo a když se proti prvnímu rozhodnutí soudu mohl odvolat, ale neudělal to. Z principu?“

–red–

soutěž

Dvě vstupenky na výstavu B. & H. Becher + Shirana Shahbazi
 Napište nám národnost fotografky Shirany Shahbazi, která v současnosti vystavuje své velkoformátové fotografie v Malé galerii pražského Rudolfa. Jeden ze čtenářů, kteří správně odpovědí, získá dvě vstupenky na výstavu B. & H. Becher + Shirana Shahbazi, která v Galerii Rudolfinum probíhá do 3. června 2012. Uzávěrka soutěže je **6. 4. 2012**. Pište na adresu redakce nebo na e-mail soutez@advojka.cz.

Správná odpověď na soutěžní úlohu z čísla 6 – Napište nám, ve kterém roce získal Jan Komárek ocenění za Světelný design na festivalu Česká taneční platforma – zní: 2010. Dvě vstupenky na představení Jana Komárka Skutky a cesty – trilogie získává Vítězslav Neumann.

–red–

MICHAL SVĚŘÁK

Svět v hrsti prachu

Kritická recepcie díla Cormaca McCarthyho Romanopisec, scenárista a dramatik, laureát Pulitzerovy ceny Cormac McCarthy patří bezesporu k nejvýznamnějším americkým autorům současnosti. Monografie Svět v hrsti prachu si klade za cíl představit některé stěžejní zahraniční interpretace McCarthyho tvorby a současně analyzovat jeho románová díla ve světle vybraných filozofických a náboženských koncepcí, jako je kupříkladu křesťanská mystika, negativní teologie, učení Jakuba Böhma, dynamický vztah násilí a posvátna, motiv obětinného beránka či eschatologická symbolika. Zdůrazňuje přitom jedinečnou rozmanitost a promyšlenou mnohoznačnost McCarthyho autorského stylu spolu s jeho četnými mytologickými a metafyzickými přesahy. Látka je pojednána takovým způsobem, aby poskytla přitažlivé a provokativní myšlenkové podněty laickému čtenáři i odborné veřejnosti.

298 Kč

MILENA BARTLOVÁ

Skutečná přítomnost

690 Kč

Středověký obraz mezi ikonou a virtuální realitou

Středověké umění a kultura jsou nám vzdálené, přesto ale patří k dědictví naší vlastní minulosti. Kniha se odlišuje od dosavadní české produkce zejména v tom, že nevykládá dějinný vývoj umění, ale na konkrétních příkladech osvětluje širší ideové a intelektuální souvislosti vizuální tvorby a funkce obrazu v širokém smyslu. Přistupuje přitom k tématu středověkého umění důsledně z pozice moderní a aktuální umělecké tvorby a používá jazyk současné teorie umění a obrazu. Cílem je zprostředkovat dnešním divákovi středověký obraz tak, aby jej mohl vnímat nejen jako historickou památku, ale také jako vlastní umělecký prožitek. Situace středověkého člověka a jeho obrazů v mnohém nečekaně připomíná otázky a problémy dneška – především vztah mezi úlohou tištěného textu na jedné straně a obrazu (vizuálního znaku) na druhé straně v kulturní a společenské komunikaci. Kniha se zabývá pamětí, vztahem mezi obrazem a realitou a médii komunikace

NOVINKA NAKLADATELSTVÍ DOKORÁN

Příručka pro ty, kteří chtějí zůstat tlustí, arogantní, líní a blbí

Překlad Jiří (Pilous) Pilucha, v.áz. s přebalem, 288 stran, ilustrace David Greguš, 298 Kč

Proč jsme takoví sráči je druhou knihou amerického komika Denise Learyho, která vychází v produkci nakladatelství Dokořán. Denis Leary (tedy, pardon, DOKTOR Denis Leary), který je ze svých stand up výstupů znám britským humorem a jazykem, jenž kadenci připomíná kulomet, se ve své knize z roku 2008 s arogancí a nadhledem sobě vlastními opírá do tlustých, tupých a líných Američanů, do jejich ještě tlustších, tupějších a línějších dětí a kocourů, do církve, politiků a v neposlední řadě do celebrit, které jsou už tak tupé a vymleté drogami, že vám z toho zůstane rozum stát. Uznejte, to by se u nás stát nemohlo.

www.dokoran.cz